

PROGRAM PODPORY
ČESKÉHO
KULTURNÍHO
DĚDICTVÍ
V ZAHRANIČÍ

Závěrečná zpráva o působení lektorky/lektora

Akademický rok: 2019/20

Destinace (země, město): Španělsko, Madrid

Jméno, příjmení: Eva Hlaváčková

Místo působení (univerzita, fakulta, příp. katedra/ústav): Universidad Complutense de Madrid, Facultad de Filología

Čeština je na Univerzitě Complutense v Madridu vyučována na filologické fakultě jako nepovinný výběrový předmět, na který se mohou zapsat studenti z jakékoli fakulty v rámci celé univerzity. Po úspěšném zakončení kurzu studenti získají osvědčení o absolvování kurzu a kreditové ohodnocení 2,5 ETC. Kurzů češtiny se mohou zúčastnit rovněž studenti, kteří na této fakultě nestudují, avšak pouze za předpokladu, že je v kurzu ještě volné místo, protože přednostně jsou tyto kurzy určeny pro studenty Univerzity Complutense. Studenti, kteří nejsou z univerzity, nemají nárok ani na osvědčení o absolvování kurzu a samozřejmě ani na kreditové ohodnocení. Každý kurz probíhá dvakrát týdně 90 minut, celkem se jedná o 40 hodin za semestr. Výuka probíhá na úrovních A1–B1, přičemž kurzy jsou vždy otevírány v závislosti na počtu studentů. Během akademického roku 2019/20 studovalo češtinu v zimním semestru celkem 25 studentů, a to ve čtyřech kurzech – A1.1, A2.1, B1.1, a nově byl otevřen také kurz četby adaptovaných textů pro studenty z úrovní A2 a B1. Výuka v letním semestru byla poznamenána pandemií, která v té době propukla. Češtinu začalo prezenčně studovat 27 studentů ve čtyřech kurzech – A1.1, A1.2, A2.2 a B1.1. Během března však v průběhu přechodu na online výuku část studentů nemohla z různých důvodů ve studiu pokračovat (zejména šlo o nedostatečné internetové připojení či rodinné důvody), a v kurzu tak nakonec na těchto čtyřech úrovních pokračovalo celkem 19 studentů. Co se týče složení studentů, většinou se jedná o studenty, kteří mají zájem o jazyky a na filologické fakultě studují obory

jako např. překladatelství, moderní jazyky či lingvistiku a aplikované jazyky. Do kurzů se však hlásí také studenti z jiných fakult a neязыkovědných oborů jako např. biochemie, práva, ošetřovatelství, cestovního ruchu, filozofie či historie. V případě studentů, kteří nejsou z Univerzity Complutense, se obvykle jedná o zájemce, kteří mají buď nějaké příbuzné z České republiky, anebo mají českého partnera či partnerku. V některých případech se také stává, že student dokončí bakalářské studium na Univerzitě Complutense a potom pokračuje ve studiu na jiné univerzitě, ale přeje si ve studiu češtiny pokračovat.

Kurzy češtiny jsou zaměřeny nejen na výuku českého jazyka, ale rovněž na českou kulturu, tradice a realie České republiky. Při výuce jsou jako základ používány učebnice *Čeština Expres 1* (Holá L., Bořilová P.), *Čeština Expres 2* (Holá L., Bořilová P.), *Česky krok za krokem 1* (Holá L.) a *Česky krok za krokem 2* (Holá L., Bořilová P.). Studenti si učebnice nekupují, dostávají od lektorky veškeré materiály pro výuku nakopírované, příp. se jim posílají e-mailem naskenované. Knihovna lektorátu je dostatečně rozmanitá a bohatě vybavená, díky čemuž může lektorka při výuce kombinovat materiály z různých učebnic. Vytváří si samozřejmě také materiály vlastní, které přizpůsobuje konkrétním potřebám studentů. Z dalších publikací, které jsou ve výuce často používány, zmiňme např. učebnice *Easy Czech* (Štindl O.), *Čeština pro cizince A1 a A2* a *Čeština pro cizince B1* (Kestřánková M. a kol.), *¿Quiere usted hablar checo?* (Čechová E., Remediosová H.) a na vyšších úrovních pak také *Česká čítanka* (Kořánová I.) či adaptovaná próza (*Pohádky, Pražské legendy* aj.).

Výuka probíhající komunikativní metodou je vedena snahou využívat pro větší část komunikace se studenty cílový jazyk, tedy češtinu. Jelikož je však množství výukových hodin skrovné, navíc často přerušované státními svátky, a také s přihlédnutím k tomu, že součástí výuky je zprostředkování české kultury a realíí a jazyková úroveň češtiny studentů je na nižších úrovních (většina A1–A2), je nutné opírat se hodně také o komunikaci ve španělštině.

Za účelem zprostředkování informací o české kultuře spolupracuje lektorát s Velvyslanectvím České republiky v Madridu a s Českým centrem, které také sídlí tamtéž. Nedílnou součástí kurzů češtiny jsou tak rovněž nejrůznější akce, které Velvyslanectví České republiky nebo České centrum organizují či spoluorganizují, a studenti tak mají možnost zúčastnit se např. koncertů, výstav, přednášek, divadelních představení, setkání s osobnostmi z českého kulturního života apod. Důraz je kladen zejména na literární akce a zprostředkování informací o české literatuře studentům, neboť literatura je v úzkém vztahu s jazykem a u části studentů se těší značnému

zájmu. V letošním akademickém roce se studenti češtiny setkali s mnohými českými spisovateli. Na podzim do Madridu zavítala nejprve Iva Pekárková se španělským překladem knihy *Dej mi ty prachy* a poté Viktorie Hanišová se španělským překladem knihy *Houbařka*. Obou akcí se zúčastnil také překladatel těchto knih Kepa Urharte, takže studenti měli jedinečnou možnost poslechnout si rovněž povídání ze strany samotného překladatele. Podzimní bohatý literární program završila návštěva tří oceňovaných českých spisovatelů Pavly Horákové, Aleny Mornštajnové a Michala Šandy, kteří reprezentovali Českou republiku na literárním veletrhu pro odbornou veřejnost Liber a kteří představili madridskému publiku a studentům češtiny svou tvorbu na akci v knihkupectví La Buena Vida, kde se již tradičně čeští spisovatelé setkávají se svými španělskými čtenáři. V letním semestru se studenti zúčastnili setkání se spisovatelkou Biankou Bellovou, která přijela do Španělska představit španělský překlad svého románu *Jezero*. Přítomen byl i autor překladu Daniel Ordóñez, což opět učinilo tuto akci o to atraktivnější a zajímavější. Posledním literárním setkáním bylo představení Davida Matušky Olzína kombinující hudbu, poezii a vizuální a scénické umění, během kterého prezentoval svou nejnovější básnickou sbírku Patrik M. Všechny tyto literární akce se u studentů setkaly s velkým zájmem a bohatou účastí. Velká část dalších akcí, kterých se studenti zúčastňovali, se odehrávala na podzim a byla spojena s výročím sametové revoluce a postavou Václava Havla – např. výstava v Poslaneckém kongresu (prezentující fotografie ze života Václava Havla a fotografie událostí pojících se k sametové revoluci, originály samizdatových dokumentů, panely s informacemi o životě a odkazu Václava Havla aj.), divadelní hra Olga a Václav od španělského dramatika a režiséra Carlose Be inspirovaná korespondencí mezi Václavem Havlem a jeho manželkou Olgou či koncert symfonického orchestru Chamartín, který uctil 30. výročí Dne boje za svobodu a demokracii a na kterém zazněly skladby klasických českých a španělských skladatelů. Z ostatních proběhlých akcí, do kterých se studenti zapojili, zmiňme např. ještě koncert českých a moravských písničkařů Šuhajky, výstavu malíře a grafika Bedřicha Feigla a inauguraci této výstavy s přednáškou historika židovského umění Arna Paříka a dále také výstavu mapující sto let česko-španělských diplomatických vztahů, jež byla zahájena za přítomnosti českého ministra zahraničí Tomáše Petříčka. V předvánočním čase si studenti již tradičně mohli poslechnout vánoční koncert českých koled, který se každoročně odehrává v kostele Santa Cruz.

Spolupráce s Velvyslanectvím České republiky probíhá zejména prostřednictvím Ing. Imricha Klimenta, který lektorce vždy se vším ochotně pomůže. Studentům je prostřednictvím velvyslanectví nabízena možnost získání stipendií především na letní kurzy češtiny v České republice. Tyto kurzy se u studentů těší velké oblibě a velice studenty motivují k dalšímu studiu češtiny. Díky nim mají jedinečnou možnost vyjet do České republiky, strávit zde měsíc poznáváním českého života, české kultury a zlepšit si svoji češtinu. V letošním roce bylo uděleno jednomu studentovi stipendium na Letní školu slovanských studií v Praze a jednomu studentovi na Letní školu slovanských studií v Brně. Obě letní školy však byly z důvodu koronavirové situace zrušeny, a ačkoli byla studentům nabídnuta možnost zúčastnit se místo toho Letní školy slovanských studií v Olomouci, oba se rozhodli přesunout si toto stipendium až na příští léto. Jednomu výjimečnému a velmi zapálenému studentovi se letos dokonce podařilo získat stipendium pro výzkumníky, na základě kterého stráví příští akademický rok na Lékařské fakultě MU v Brně. S Českým centrem spolupracuje lektorát prostřednictvím Mgr. Stanislava Škody a Mgr. Ivety Gonzálezové a i tato spolupráce je naprosto bezproblémová, plodná a ve velmi přátelském duchu. Lektorát se může opřít také o pomoc kanceláře Czech Tourism, kde je možné získat nejrůznější propagační materiály a mapy, které lze používat při výuce a poskytovat studentům. Tyto velmi kvalitní materiály ve španělském jazyce studenti vždy oceňují a jsou jim velkou motivací a pomocí, obzvláště pokud se chystají na cestu do České republiky.

Co se týká dalších zorganizovaných akcí, v prosinci uspořádal lektorát češtiny společně s lektorátem maďarštiny akci nazvanou *České a maďarské Vánoce*, v rámci které se studenti dozvěděli veškeré informace o těchto svátcích, měli možnost zazpívat si vánoční koledy, ochutnat české jídlo, svažené víno a vyzkoušet si tradiční vánoční zvyky. V červnu po skončení letního semestru, kdy se pandemická situace relativně stabilizovala a přestal již platit zákaz vycházení, lektorát češtiny zorganizoval pro všechny své studenty piknik, kde studenti sdíleli své zkušenosti se studiem češtiny a Českou republikou, ochutnali české jídlo a pití a po několika měsících v karanténě jsme tak měli všichni možnost se zase osobně setkat a ukončit tímto neformálním způsobem proběhlý akademický rok.

Lektorát se aktivně zapojuje i do různých akcí, které probíhají na filologické fakultě. Na podzim proběhl *Den jazyků a překladatelství*, během kterého se prostřednictvím plakátů s informacemi o jednotlivých jazycích prezentovala rovněž čeština a byla součástí i tzv. speak datingu, který se

u studentů setkal s velkým zájmem a nadšením. Na jaře se měl již tradičně oslavovat *Den poezie*, který byl tento rok věnován básnířce Marii Victorii Atencii. Bohužel však z důvodu nastalé pandemické situace musela být tato akce modifikována a přesunuta do online prostředí. Lektorát češtiny přispěl do oslav na počest této básnířky a *Dne poezie* svým překladem jedné z jejích básní a četbou tohoto překladu stejně jako mnoho dalších vyučujících ostatních jazyků na Univerzitě Complutense. Přeložené básně jsou k dispozici jak v písemné, tak zvukové podobě na webových stránkách fakulty a budou publikovány ve výboru, který vydá fakulta a který obsahuje její básně přeložené do všech jazyků, které se na Univerzitě vyučují.

Největší a nejdůležitější akcí, kterou lektorát češtiny v tomto akademickém roce zorganizoval, byla týdenní konference pod názvem *Týden střeoevropské kultury*. Tuto konferenci lektorát češtiny plánoval společně s lektorátem maďarštiny už od minulého akademického roku, a nakonec se během listopadu tato akce zdárně uskutečnila. Cílem bylo uspořádat jazykově-kulturní konferenci, která by napomohla propagaci malých jazyků, a sice češtiny, slovenštiny, polštiny a maďarštiny. Záměrem bylo zasadit tyto střeoevropské kultury a jazyky do širšího kontextu a oslovit tak početnější publikum. Jednou ze základních myšlenek bylo rovněž uspořádání této konference jako připomínky třicetiletého výročí pádu Berlínské zdi a s ní souvisejících historických událostí. Akce nakonec proběhla v rámci tzv. *Týdne vědy*, díky čemuž se stala součástí rozsáhlejšího programu fakulty, a navíc dílem šťastné náhody propojila svůj program s programem konference na sousední fakultě historie a geografie. Obě fakulty tak spojily své síly, a díky tomu se podařilo zorganizovat konferenci, která nabídla pestrou tematiku (od historické, přes překladatelskou, až po poezii) a formáty (výstavu, filmovou projekci, seminář, přednášku, kulatý stůl aj.). Na organizaci konference se nakonec podílela řada institucí. Ze strany univerzity to byly lektorát češtiny, lektorát maďarštiny a oddělení německé a slovanské filologie na filologické fakultě, ve spolupráci s oddělením moderní a současné historie fakulty historie a geografie. Připojily se rovněž České centrum v Madridu, Polský kulturní institut v Madridu a velvyslanectví všech čtyř zemí (České republiky, Slovenské republiky, Maďarska a Polska) v Madridu. České centrum v Madridu nakonec převzalo záštitu nad konferencí a ujalo se její propagace. Z bohatého programu zmiňme např. výstavu fotografií z revolučního roku 1989, které dokumentovaly historické dění v jednotlivých zemích, filmovou projekci česko-slovenského dramatu Jana Hřebejka *Učitelka*, překladatelský seminář významné české hispanistky, překladatelky a pedagožky Anežky Charvátové, překladatelský seminář

jedné z neaktivnějších maďarských překladatelek Mercédesz Kutasy, kulatý stůl s ceněnou novinářkou španělského deníku *El País* Pilar Bonet, přednášku španělského slovákisty z Univerzity Complutense Salustia Alvarada o španělských vlivech v poezii slovenského básníka Ivana Horvátha, literární večer polského básníka Marcina Kurka, mezinárodní kongres s názvem *Španělsko, Evropa a konec studené války. 1989 třicet let poté* aj.

Letní semestr, jak již bylo zmíněno výše, měl kvůli propuknutí pandemie naprosto odlišný průběh. Na jeho začátku se vyučovalo klasicky prezenční formou a studenti se ještě zúčastnili literárního setkání s Biankou Bellovou a poté také básnického setkání s Davidem Matuškou Olzínem. V průběhu března však došlo k uzavření univerzity a vyhlášení zákazu vycházení, na což musela lektorka pružně zareagovat. Téměř okamžitě přešla se studenty na online výuku, rozvrh zůstal stejný. Situace byla náročná, protože všechny výukové materiály zůstaly zavřené na univerzitě, kam byl vstup zakázán, takže bylo nutné shánět materiály online a vytvářet si velké množství nových materiálů uzpůsobených pro výuku online. Lekce probíhaly prostřednictvím platformy *Zoom* a závěrečné testy studenti psali rovněž formou online. Tento způsob výuky se ale nakonec nečekaně ukázal jako velmi efektivní, protože studenti byli zavřeni doma a měli hodně volného času, jelikož příliš jiné výuky online neměli, a tak byli vděční za lekce češtiny a opravdu se jim naplno věnovali a pilně studovali. I přes tíživou a stresující pandemickou situaci se tak po celou dobu podařilo udržet kurzy češtiny v normálním chodu, a navíc byly nakonec ještě produktivnější a efektivnější než za normální prezenční výuky – jednak díky velkému zápalu studentů, jednak díky tomu, že jsme se z vlastního rozhodnutí učili i po všechny dny státních svátků a velikonočních a jiných prázdnin. Co se týče kulturních akcí, České centrum i za této situace dále organizovalo řadu pro studenty zajímavých akcí, které však byly vždy formou online, např. literární setkání s Lucií Faulerovou a jejím debutem *Lapači prachu* či konferenci *Židovská mystika v Praze* s argentinským spisovatelem Juanem Pablem Bertazzou.

Podmínky pro výuku jsou na univerzitě velmi dobré. Lektorát sídlil až do prosince minulého roku v historické budově A Filologické fakulty Univerzity Complutense, ale byl přestěhován do nové a moderní budovy D. Lektorka sdílí kabinet s lektorem maďarštiny, se kterým také velmi úzce spolupracuje a organizuje společné akce českého a maďarského lektorátu jako např. akce vánoční a velikonoční. Kabinet se nachází ve druhém patře spolu s kabinety ostatních jazyků a filologických oddělení. Toto bylo jedním z hlavních důvodů přesunu lektorátu, aby tak mohl

být situován spolu s ostatními odděleními a vyučujícími. Kabinet je malý, ale útulný, lektor má k dispozici vlastní stůl, židli a dvě skříně. Jsou v něm uskladněny rovněž veškeré učební pomůcky, knihy a učebnice. Knihovna lektorátu je bohatá a lektor může navíc využívat také knihovnu Českého centra, která čítá i obsáhlý fond DVD, s nimiž lektorka ve výuce rovněž pracuje. Kopírování a tisk má lektorka zdarma na náklady děkanátu v místním fakulním kopírovacím centru, které se nachází v budově A. Zde se však vyučující potýká s častými frontami. Vzhledem k faktu, že studenti nemají učebnice a veškeré materiály je tedy nutné kopírovat, může být tento proces časově velmi náročný. Naštěstí má ale lektorát k dispozici také vlastní multifunkční zařízení, což lektorce její práci značně usnadňuje. Kurzy češtiny probíhají částečně v historické budově A filologické fakulty, kde vybavení učeben není příliš moderní, navíc se často jedná o velmi malé učebny, ve kterých nejsou stoly, ale pouze staré židle s malými pulty, což není pro jazykovou výuku příliš pohodlné a vhodné. Částečně však kurzy češtiny probíhají také v budově D, kde jsou učebny velmi moderní, prostornější a disponují stoly. Obě budovy se od sebe nacházejí v docházkové vzdálenosti. Všechny učebny jsou vybaveny počítačem s internetovým připojením a dataprojektorem, takže lektor může při výuce v plné míře využívat moderní techniku. Křídly či fixy pro psaní na tabuli jsou také běžnou součástí vybavení učebny. V jarních měsících je výuka v mnoha učebnách staré budovy ztížena velkým horkem, v nové budově je klimatizace.

Lektorka s fakultou neuzavírá žádnou smlouvu a lektorát nepatří pod žádný ústav, na fakultě funguje naprosto samostatně a vyčleněně, takže lektorka zajišťuje sama nejen veškerou výuku, ale i celkový chod lektorátu – na začátku každého semestru musí shánět nové studenty, což realizuje prostřednictvím plakátů, musí zajišťovat veškerou komunikaci se studenty a zájemci o kurzy přes e-mail lektorátu či facebookové stránky lektorátu, žádat o přidělení učeben, žádat o přidělení kreditů studentům, vytvářet potvrzení o absolvování kurzu aj. Kromě výuky poskytuje lektorka svým studentům také konzultační hodiny. Lektorka nemá přístup do univerzitního systému ani do univerzitní knihovny ani kwi-fi. Lektorát spadá přímo pod děkanát filologické fakulty a spolupráce s děkanem Eugeniem Lujánem Martínezem je vynikající, lektorka se na něj může kdykoli obrátit a počítat s jeho pomocí. Poslední tři roky také úspěšně pokračuje spolupráce lektorátu s Kanceláří mezinárodních vztahů Univerzity Complutense, a to v rámci programu Erasmus+. Lektorka je zvána na akce související s touto činností a má za úkol poskytovat pomoc a podporu studentům programu Erasmus, kteří přijeli

z České republiky studovat na Univerzitu Complutense. Na začátku letošního akademického roku byla nově navázána spolupráce také s Fakultou historie a geografie Univerzity Complutense, jež projevila zájem prezentovat svým studentům možnosti studia středoevropských jazyků a motivovat je tak k jejich studiu, protože vnímají tuto potřebu pro studium svých oborů. Na začátku zimního semestru proto proběhl na půdě fakulty historie a geografie poprvé *Den jazyků*, během kterého se prezentovala čeština, němčina, maďarština a polština – možnosti studia těchto jazyků, základní informace o jazykových kurzech i o jazycích jako takových. Ačkoli studenti bohužel neprojevovali moc zájem, do budoucna je v plánu akci zopakovat.

Od tohoto akademického roku dostal lektorát také prostor na webových stránkách fakulty, kde může inzerovat své kurzy a další akce spojené s lektorátem.

Ubytování a stravu poskytuje lektorce univerzita zdarma a přijetí tohoto je po lektorovi bezpodmínečně vyžadováno. Jedná se o ubytování na studentské koleji se stravou po celý akademický rok v menze na této koleji. Pokojík je vybaven vlastní koupelnou, avšak jde o velmi malý a stísněný prostor, studentská kolej je prostředí dost hlučné a na koleji není vůbec k dispozici kuchyň ani lednička. Klimatizace v pokojíku bohužel chybí, takže v horkých dnech, kterých je v Madridu mnoho, se lektor potýká s velmi nepříjemnými podmínkami. Na koleji panuje poměrně přísný režim, návštěvy možné nejsou a na noc se kolej zamyká. Výhodou však je, že se kolej nachází ve velmi příjemné a klidné části města nedaleko od centra přímo vedle velkého parku, a navíc v docházkové vzdálenosti (cca 20 minut) od fakulty. Na koleji je k dispozici připojení wi-fi a možnost využití počítačové učebny, ve které lze také tisknout.

Madrid je velké moderní multikulturní město, které nabízí nepřehledné možnosti pro kulturní vyžití a které má mnoho tváří. Disponuje také velkým množstvím parků a velmi kvalitní městskou hromadnou dopravou. Historie tohoto města je bohatá a jeho proslulý noční život okouzlující. Výhodná je také jeho poloha, která umožňuje snadné vycestování do blízkého okolí za poznáním mnoha krás Španělska.

Přílohy

Závěrečné setkání během Týdne středoevropské kultury (s děkanem Filologické fakulty Eugeniem R. Lujánem uprostřed)

Piknik se studenty na zakončení proběhlého akademického roku.